

Bekeringen

Oefenen én offeren. Dat was eerst bloed en vuur, en wordt wereldverzaking en verlangen-verandering.

“Terwijl het offerdenken de symbolische code voor operaties van gewelddadige uitwisseling levert, vormt het oefenende leven als zodanig de basis van alle beschavingen, in het bijzonder van die welke berusten op de verinnerlijkte vormen van het offer.”(310)

Maieutiek 2020-voorjaar -6

Bekering in soorten en maten

- Plato's grot allegorie (orthopedagoog)
- Paulus op weg naar Damascus (boete)
- Augustinus (geen conversie)
- Franciscus en Ignatius (trainerswissel)

Maieutiek 2020-voorjaar -6

Moderniteit en zelfbeschikking

“De bewoners daarvan ontwikkelen zich tot 'moderne mensen' in de mate waarin ze zich aanpraatten dat ze het geheim van de zelfbeschikking hadden ontdekt toen ze de volstrekte afhankelijkheid van God verruilden voor de humane zelfbeschikking. We zullen zien dat niets minder waar is.” (323)

Maieutiek 2020-voorjaar -5

De mens neemt zichzelf ter hand

“Het is nu zaak de boekdrukkunst op jonge zielen toe te passen en leerlingen te publiceren die als prachtexemplaren uit een drukfoutenvrije mensenuitgeverij voortkomen” Comenius 17de eeuw

'Als de mensheid de controle over de anarchistische krachten van haar eigen samenleving (*sic*) heeft gekregen, zal ze in de vijzels en retorten van de chemicus toegankelijk voor zichzelf worden. Voor het eerst zal de mensheid zichzelf als grondstof of hoogstens als fysiek of psychisch halfproduct beschouwen'(Trotski 20ste eeuw) (327/328)

Maieutiek 2020-voorjaar -6

De gedisciplineerde mens en de lerende mens

Sloterdijk doet alsof we begonnen zijn met de vorming in scholen, maar behalve elite gingen weinig mensen naar school. De vorming van de massa kwam pas in de aandacht toen de democratie opkwam en de arbeid complexer werd. (Algemene leerplicht 1649 in 'Du', Ned. 1901 en Fr. 1882)

De stap van het opsluiten van alle economisch onnutte mensen (Hospital 1650) was een belangrijke stap in de disciplineren van 'het volk'.

Maieutiek 2020-voorjaar -6

Autoplastisch

- “De handeling brengt de handelende voort, de reflectie de reflecterende, de emotie de voelende, het gewetensonderzoek het geweten zelf. De gewoonten vormen de deugden en ondeugden; complexen van gewoonten vormen de ‘culturen’.”
- “Toch is het oefenende leven méér dan de eenvoudige reproductie van de handelenden door hun handelingen. Alle verruiming van de bekwaamheidskringen, alle klimpartijen naar de hoogste hoogten van de artisticeit voltrekken zich op de basis van zelfvorming door oefening.”(332)

Margriet de Moor: “Kunst is op de spits gedreven ambacht.” (Uit: Eerstgrijps dan wit dan blauw.)

Tweede natuur

Het oefenen kan uiteindelijk het onmogelijk mogelijk maken én er gemakkelijk uit laten zien. Het is zelfs geen moeite meer.

“Rituelen en werken tegen de ledigheid en de verveling. Als men dat snapt is er niet zoiets als een zinloze handeling. Nietzsche schrijft; “Wie stijl heeft, herkent ook in het geluk de goede gewoonte van het gelukkig-zijn.” Sloterdijk voegt toe “Zelfs het genie is slechts een verzameling goede gewoontes die door op elkaar te botsen vonken produceren.”. (334)

Even terug naar blz. 200

“De wereld van de pseudovericaliteit is de speelplaats van de identiteiten(...) Wat doorslaggevend is, is dat de gedachte aan nieuwe hoogten ontoelaatbaar moet zijn, want als die beklommen zouden worden, zou dat kunnen leiden tot een waardevermindering bij de in het kamp opgeslagen voorraden.(...)Identiteit levert dus de superhabitus voor allen die willen zijn zoals ze op grond van hun lokale invloeden zijn geworden, en die denken dat dat ook goed is. Op deze manier verzekeren de identieken zich ervan dat ze buiten gehoorsafstand zijn als er onverhoopt weer ergens de imperatief 'Je moet je leven veranderen' te beluisteren valt.”

Wie of wat veranderen

- “Je moet je leven veranderen! - dat betekende daarom voor hen niets anders dan de aansporing zich te houden aan de goddelijke of godmenschelijke voorbeelden onder invloed waarvan de grenzen tussen het mogelijke en het onmogelijke vervagen.”
- Je moet je altijd zo gedragen dat je in jouw persoon vooruitloopt op de betere wereld die in de slechte verborgen ligt,
- Je moet de wereld veranderen opdat jij, als ze op de juiste manier is omgevormd, je met een gerust geweten aan haar kunt aanpassen.

De moderniteit is de periode waarin de mensen die het appèl om te veranderen horen, niet meer weten waarmee ze moeten beginnen: met de wereld of met zichzelf - of met beide tegelijk.(335)

Oefenruimtes en disciplineren

“Foucault heeft hier als eerste het oog op laten vallen. Vóór de pest ging het om een vorm van overleven in een voortdurende crisis. Dit lukt met het oog op het hiernamaals. De moderne mens heeft echter weer een wereld en levensbevestigende immuniteit nodig.”

Na de pest zijn er nieuwe oefenruimtes; machines, werktuigen, media en geldmiddelen die nieuwe oefenomstandigheden tot stand brengen - “in de eerste plaats scholen en nog eens scholen, daarnaast ateliers, theaters, concertzalen, kazernes, fabrieken, klinieken, tuchthuizen, spreekgestoelten, markten, conferentieoorden, stadions en sportstudio's.” (335)

Je moet jezelf onder handen nemen

“De imperatief: 'Je moet je leven veranderen!' impliceert nu: zichzelf onder handen nemen om uit het eigen bestaan een object van bewondering te vormen.”(338)

“Het individu lijkt nu eerder een trainer die een keuze maakt uit zijn talenten en de ploeg van zijn gewoonten aanvuurt.” (340)

(Denk aan moderne voorbeelden zoals Trudy Dehue die noemt.)